

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Жильцов О.Б.
« _____ » 20__ р.

—РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

для студентів

спеціальності 053 Психологія
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 053.00.01 Психологія
спеціалізації Організаційна психологія

Київ – 2018

Розробники:

Столярчук Олеся Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології,
Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології.

Викладачі:

Сергеєнкова Оксана Павлівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Кутішенко Валентина Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Сорокіна Олена Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Столярчук Олеся Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Подшивайлова Лідія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Цюман Тетяна Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Шевцова Олена Михайлівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Власенко Інна Анатоліївна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Канюка Інна Олександрівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології;
Фурман Вікторія Вікторівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Протокол від 30.08. 2018 р. № 8

Завідувач кафедри _____ (підпис) (О.П. Сергеєнкова)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.01 Психологія)

30.08.2018 р.

Керівник освітньої програми _____ (підпис) (О.П. Сергеєнкова)

Робочу програму перевірено

03.09.2018 р.

Заступник директора _____ (підпис) (Р.О. Павлюк)

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	виробнича	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	9/270	
Курс	6	
Семестр	11	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	9	
Обсяг годин, в тому числі:	270	
Аудиторні	-	
Модульний контроль	-	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	-	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання виробничої (асистентської) практики

Мета – підвищення психологічної культури та компетентності студентів, формування їх готовності та здатності до кваліфікованої професійно-педагогічної взаємодії зі студентами під час викладання психологічних дисциплін.

Завдання практики:

- поглиблення, інтеграція та систематизація набутих у процесі професійного навчання психологічних знань;
- вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання;
- формування умінь професійно-педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- збагачення професійного мислення студентів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань науково-педагогічної діяльності;
- сприяння професійному самовизначенню та набуттю студентами професійно-педагогічної ідентичності через усвідомлення психологічних особливостей науково-педагогічної діяльності та передумов її опанування;
- виховання етичних якостей викладача вищої школи, формування індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, розвиток потреби в самоосвіті.

3. Результати проходження виробничої (асистентської) практики

Під час виробничої (асистентської) практики у студентів вдосконалюються такі **загальні навчальні компетентності**:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до аналітичного мислення і креативності;
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність оцінювати та підтримувати якість роботи.

Внаслідок виконання завдань виробничої асистентської практики студенти набувають і вдосконалюють такі **фахові компетентності**:

- здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики;
- здатність аналізувати і впроваджувати у практику результати наукових і прикладних досліджень;
- здатність здійснювати практичну діяльність (психодіагностичну, консультаційну, тренінгову, супровідну) з використанням науково верифікованих методів і технік;
- спроможність планувати, організовувати та реалізовувати освітню діяльність з психології у закладах вищої освіти;
- спроможність приймати професійні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій фахової діяльності;
- здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;
- спроможність дотримуватися у фаховій діяльності норм загальнолюдської та професійної етики, бути толерантним, гнучким і відповідальним;
- уміння рефлексії та супервізії власної фахової діяльності;
- здатність аналізувати, оцінювати й оптимізувати якість викладання психологічних дисциплін у закладах освіти;
- уміння накопичувати, адаптувати та презентувати прогресивний науково-педагогічний досвід з психології.

4. Програма практики

Виробнича (асистентська) практика студентів у якості асистента кафедри є складовою частиною професійної підготовки фахівців другого (магістерського) освітнього рівня і згідно з навчальним планом організовується в 11 семестрі загальною тривалістю 6 тижнів. Науково-методичною основою для проходження педагогічної практики є низка прослуханих студентами курсів, таких як «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика викладання психологічних дисциплін», «Психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія» та досвід, набутий під час інших видів практик.

Базою проходження виробничої (асистентської) практики студентів-

магістрів є кафедра загальної, вікової та педагогічної психології Інституту людини. Для проходження практики студенти можуть бути скеровані і в інші навчальні підрозділи Університету (наприклад, Педагогічний інститут, Інститут філології тощо), де викладаються відповідні дисципліни і здійснюється підготовка фахівців за бакалаврською програмою.

Предметом практики є змістові, організаційні, навчально-методичні аспекти діяльності викладача вищої школи.

Змістовий модуль 1.

Організаційно-змістові аспекти викладання психологічних дисциплін у закладах вищої освіти

Етап перший – пропедевтичний (триває 1 тиждень).

1) Ознайомлення студентів з особливостями навчального процесу у ЗВО, з діяльністю кафедри загальної, вікової та педагогічної психології, зокрема: зі змістом навчально-методичної роботи кафедри та організаційно-змістовими аспектами викладання психологічних дисциплін у закладах вищої освіти. Аналіз робочих навчальних програм викладачів. Відвідування лекцій, семінарських занять та консультацій, що проводять керівники-методисти з метою вивчення методичного досвіду і системи навчальної роботи керівника і базової кафедри в цілому. Знайомство зі студентською аудиторією, в якій студенти-практиканти будуть проводити навчальні заняття. Кожен вид виконаної студентом роботи фіксується у щоденнику виробничої (асистентської) практики (Додаток 1).

2) Спостереження й аналіз двох навчальних занять (лекційного та семінарського/практичного) викладачів з попереднім вивченням робочої програми, змісту заняття та визначенням мети відвідування. Аналіз діяльності педагога передбачає аналіз його організаційної діяльності, діяльності з погляду дидактики, аналіз діяльності студентів на занятті, сформованість в них умінь та навичок, напрацювання висновків і пропозицій. Спостереження кожного навчального заняття супроводжується веденням протоколу (Додаток 2) і відображається в щоденнику виробничої (асистентської) практики.

Змістовий модуль 2.

Дидактичні аспекти викладання психологічних дисциплін

Другий, основний етап (триває 4 тижні).

1) Оволодіння методикою підготовки до занять і методикою викладання навчального матеріалу. Освоєння засобів організації та контролю самостійної роботи, особливо при підготовці до семінарських занять (додаткові питання, теми для обговорення, теми доповідей і т.п.).

Вивчення програми і з'ясування місця навчального заняття в системі всього курсу і змістового модуля. Встановлення обсягу навчального матеріалу на заплановане заняття. Опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять: ознайомлення з підручниками, посібниками,

методичною літературою, дидактичними матеріалами, електронними ресурсами з теми. Підготовка планів-конспектів навчальних занять (двох лекцій і двох семінарів/практичних) та їхнього методичного забезпечення, систематичне спілкування з керівником-методистом. Формулювання теми, мети і завдань заняття. Визначення типу заняття, форм і методів роботи для кожного етапу і заняття в цілому. Написання конспекту заняття (Додаток 3). Вивчення конспекту заняття, складання його опорної схеми. Створення презентації до теми. Обов'язкове узгодження конспекту заняття та презентації до нього з викладачем.

Проведення двох лекційних і двох семінарсько-практичних занять з психології з подальшим їх загальним обговоренням. Кожен вид виконаної студентом роботи фіксується у щоденнику виробничої (асистентської) практики.

2) Відвідування лекцій та семінарських занять інших студентів, що проходять асистентську практику, Участь в їх обговоренні з подальшим відображенням даного виду роботи в щоденнику виробничої (асистентської) практики. Спостереження одного заняття, проведеного студентом-практикантом, що супроводжується веденням протоколу (Додаток 2) і відображається в щоденнику виробничої (асистентської) практики. На всіх заняттях студентів повинні бути присутні викладачі-керівники практики кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Інституту людини, а також однокурсники. Після кожного проведеного практикантом заняття має проводитись детальне обговорення, яке повинно виявити всі переваги й недоліки проведеного заняття.

Змістовий модуль 3.

Рефлексія результатів асистентської практики

Третій, заключний етап (триває 1 тиждень). Підготовка звітної документації та звіту про проходження виробничої (асистентської) практики (Додаток 4). Участь студентів у звітній конференції з практики в Інституті людини та складання ними заліку.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Спостереження й аналіз навчальних занять викладачів	10	2	20				

Підготовка та проведення лекційних занять	15			2	30		
Підготовка та проведення семінарських /практичних занять	15			2	30		
Спостереження й аналіз навчальних занять студентів	10			1	10		
Оформлення звітної документації	5					2	10
Разом			20		70		10
Максимальна кількість балів: 100							

5.2. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Контроль роботи студентів під час проходження ними виробничої (асистентської) практики відбувається відповідно до її етапів.

Таблиця 5.2.1

Зміст і критерії оцінювання роботи студента

Зміст роботи та її функціональне призначення	Форма звітності	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Спостереження й аналіз навчальних занять викладачів (визначення якості володіння студентом методичними компетентностями)	протокол	2	20
Змістовий модуль 2. <ul style="list-style-type: none"> • Розроблення змісту лекції (визначення рівня володіння студентом загально-психологічними та дидактичними знаннями) • Проведення лекції (виявлення здатності студента до організації та реалізації освітньої діяльності у ЗВО) 	конспект	2	10 20

<ul style="list-style-type: none"> Розроблення змісту семінарського/практичного заняття (визначення рівня володіння студентом загально-психологічними та дидактичними знаннями) Проведення семінарського/практичного заняття (виявлення здатності студента до організації та реалізації освітньої діяльності у ЗВО) 	конспект	2	10 20
<ul style="list-style-type: none"> Спостереження й аналіз навчальних занять студентів (визначення якості володіння студентом методичними компетентностями) 	протокол	1	10
Змістовий модуль 3. Оформлення звітної документації (визначення здатності студента до рефлексії, оцінювання й оформлення результатів практики)	щоденник, звіт	2	10

5.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку.

5.4. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

6. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Про вищу освіту: Закон України від 1.07.2014 р. / Верховна Рада України. URL : <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
2. Жуков С. М., Самойлов В. В. Викладання психологічних дисциплін у сучасних навчальних закладах : навч. посіб. Артемівськ: ДонУП, 2015. 435 с.
3. Двіжона О. В. Руснак І. С. Методика викладання психології. Чернівці : Рута, 2006. 232 с.

Додаткова література:

1. Бондарчук О. І. Дослідження процесу формування системи базових психологічних понять у студентів вищих навчальних закладів. *Післядипломна освіта в Україні*. 2013. № 2. С. 91–94.
2. Доценко Л. В. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Методика викладання психології». К. : НАУ, 2009. 84 с.
3. Карандашев В. Н. Методика преподавания психологии: учеб. пособ. СПб. : Питер, 2009. 250 с.
4. Степанов О. М., Колінець Г. Г. Оцінювання навчальних досягнень студентів з психологічних дисциплін. *Тести в системі моніторингу якості освіти*. 2009. С. 55–58.

7. Додаткові ресурси

1. Асистентська практика : методичні рекомендації для аспірантів. – Дніпродзержинськ, 2016. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/WWW/practic/asist.pdf>
2. Столярчук О. А. Феномен педагогічної майстерності викладача психології у вищій школі. URL : <http://elibrary.kubg.edu.ua/1375/>
3. Якубовская Л.П Методика преподавания психологии: учебное пособие. URL : http://abc.vvsu.ru/Books/metod_prep_psih/page0001.asp

студента _____ курсу, спеціальності _____

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

за період з «_____» _____ 20__ року по «_____» _____ 20__ року

Місце практики _____

Викладач-керівник _____

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

_____ Підпис студента

_____ Підпис викладача

В щоденник практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з викладачем і т.п.). Викладач оцінює кожен етап практики, як це наведено в цих рекомендаціях і виставляє оцінку в третю колонку.

Додаток 2

ПРОТОКОЛ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

ІНСТИТУТ _____

Кафедра _____

ЗВІТ

про проходження виробничої (асистентської) практики
студентом _____ курсу, спеціальності _____

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

в період з « _____ » _____ 20__ року по « _____ » _____ 20__ року

проходив _____ асистентську _____ практику _____ на
кафедрі _____

Керівник _____ асистентської _____ практики:

_____ (посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по-батькові)

За період практики мною було виконано такі види роботи:

1. Позитивні моменти в організації та змісті практики.
2. Побаження та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата _____

_____ Підпис студента

_____ Підпис керівника

????Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від « _____ » _____ 200__р.